

PM Rotel IV (Dnr KS 2020/1424)

Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation

Remiss från Utbildningsdepartementet

Remisstid den 21 januari 2021

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Isabel Smedberg-Palmqvist anför följande.

Ärendet

Ett ändrat rättsläge när det gäller tolkningen av bestämmelsen om statistiksekretess i offentlighets- och sekretesslagen (OSL) gör att statistik om fristående skolor som Skolverket får från Statistiska centralbyrån (SCB) inte längre kan publiceras på skolnivå. Det gäller exempelvis sådant som genomströmning, betygssättning och sammansättning av elever. Eftersom lika villkor ska gälla för kommunala och fristående skolor bedömer Skolverket att man därför i nuläget inte heller kan publicera uppdaterad statistik om kommunala skolor. Skolverket har tidigare använt statistik om fristående skolor för sitt arbete med uppföljning, stöd till skolutveckling, administration av statsbidrag med mera men detta försvåra av nytt praxis. För kommunens del kan inte SCB dela information avseende fristående skolors elevsammansättning på det sätt som krävs för att uppgifterna ska kunna användas som grund för en behovsbaserad resurstilldelning. Promemorian föreslår därför att det införs en tillfällig sekretessbrytande bestämmelse i OSL. Genom den kan Skolverket åter publicera statistik om fristående skolor på skol- och kommunnivå och kommunerna kan åter få tillgång till det underlag de behöver för en behovsbaserad resurstilldelning till skolor. Den sekretessbrytande bestämmelsen föreslås gälla från den 1 juli 2021 fram till den 1 juli 2023, då en annan, permanent lösning på den uppkomna situationen bedöms kunna finnas på plats.

Skolverket har remitterat promemorian ”Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation” till Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret ser generellt positivt på promemorians förslag till tillfällig lagstiftning.

Utbildningsnämnden ställer sig positiv till förslaget, men önskar förtydligande uppgifter om huvudmän som har den juridiska formen fysisk person kommer att omfattas av den sekretessbrytande bestämmelsen.

Mina synpunkter

För att Stockholms stad på bästa sätt ska kunna prioritera resurser och ta politiska beslut för en bra skola behövs skolstatistik. Därmed välkomnar jag den tillfälliga sekretessbrytande bestämmelsen för att säkerställa information och statistik, som på ett snabbt sätt åtgärdar de problem som uppkommit med anledning av det nya rättsläget, även om detta inte motsvarar den tillgängliga information som fanns tidigare. I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets och utbildningsnämndens yttranden.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Stockholm den 20 januari 2021

ISABEL SMEDBERG-PALMQVIST

Bilaga

Remissen

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Remissammanställning

Ärendet

Ett ändrat rättsläge när det gäller tolkningen av bestämmelsen om statistiksekretess i offentlighets- och sekretesslagen (OSL) gör att statistik om fristående skolor som Skolverket får från Statistiska centralbyrån (SCB) inte längre kan publiceras på skolnivå. Det gäller exempelvis sådant som genomströmning, betygssättning och sammansättning av elever. Eftersom lika villkor ska gälla för kommunala och fristående skolor bedömer Skolverket att man därför i nuläget inte heller kan publicera uppdaterad statistik om kommunala skolor. Skolverket har tidigare använt statistik om fristående skolor för sitt arbete med uppföljning, stöd till skolutveckling, administration av statsbidrag med mera men detta försvåras av nytt praxis. För kommunens del kan inte SCB dela information avseende fristående skolors elevsammansättning på det sätt som krävs för att uppgifterna ska kunna användas som grund för en behovsbaserad resurstilldelning. Promemorian föreslår därför att det införs en tillfällig sekretessbrytande bestämmelse i OSL. Genom den kan Skolverket åter publicera statistik om fristående skolor på skol- och kommunnivå och kommunerna kan åter få tillgång till det underlag de behöver för en behovsbaserad resurstilldelning till skolor. Den sekretessbrytande bestämmelsen föreslås gälla från den 1 juli 2021 fram till den 1 juli 2023, då en annan, permanent lösning på den uppkomna situationen bedöms kunna finnas på plats.

Skolverket har remitterat promemorian ”Tidsbegränsad lösning för att säkerställa tillgång till skolinformation” till Stockholms stad för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och utbildningsnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 16 december 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser generellt positivt på promemorians förslag om en tillfällig lagstiftning som avser att skyndsamt åter tillgängliggöra skolinformationen som nu är sekretesskyddad. Möjligheten att åter ta del av den information som krävs för att fördela resurser mellan skolenheter i enlighet med skollagens krav om socioekonomisk resursfördelning är särskilt välkommen. Om skolinformation för resursfördelning inte är tillgänglig innebär det allvarliga konsekvenser för Sverige och för Stockholm stad. Skollagen (2 kap. 8 b §) förordar att kommuner ska fördela resurser utifrån elevers behov och skolstatistiken har varit förutsättning för att kunna göra detta. I Stockholms stad handlar det om omkring 1,3 miljarder kronor varje år, som ska fördelas i socioekonomisk ersättning, baserat på elevernas bakgrund och behov. Det vore inte möjligt att leva upp till lagkravet utan statistiskt underlag. Stockholms stads resursfördelning för skola utformas genom arbetsdelning mellan två förvaltningar; utbildningsförvaltningen samt stadsledningskontorets särskilda verksamhet för statistik som hanterar statistiksekretess. Stadsledningskontoret

uppfattar att den föreslagna lagens skrivning om att uppgifter kan ”lämnas till en kommun” innebär att de uppgifterna även kan delas mellan kommunens två förvaltningar som hanterar resursfördelning. Denna ordning har likhet med hur Skolverket åter kommer att få dela informationen mellan sina verksamhetsgrenar. Stadsledningskontoret ser detta som en nödvändighet för att statistikunderlaget ska gå att använda till resursfördelning på ett transparent och tillförlitligt sätt inom stadens förvaltning. Stadsledningskontoret ser det som positivt att promemorian tydliggör att Skolverket åter kan tillhandahålla viktig skolinformation i publika databaser (SIRIS och SALSA). Stockholm stad behöver den för att ge information till elever, vårdnadshavare och andra användare. Det är värdefullt att även allmänhetens insyn i skolväsendet återställs genom att enskilda själva kan söka information i Skolverkets databaser. Stadsledningskontoret instämmer i promemorians tydliggörande om att officiell statistik är en mycket viktig informationskälla i ett demokratiskt samhälle. De politiska organen behöver tillgång till detaljerad skolstatistik för att kunna bedriva evidensbaserad politik och prioriteringar. Stadsledningskontoret vill därför påpeka att kommunens behov av skolinformation är mer omfattande än vad som den tillfälliga lagförändringen gör tillgängligt. Stockholms stad har tidigare haft möjlighet att beställa detaljerat statistiskt underlag för analyser och bredare strategiska insatser utöver vad som krävs för resursfördelningen, exempelvis uppgifter om elevpendling efter socioekonomisk bakgrund. I uppföljning av elevers skolval är det viktigt att kunna följa den generella utvecklingen av socioekonomiska mönster i elevpendlingen för att identifiera segregationens utveckling och skolornas roll. Stockholms stads egen skolinformation kan kartlägga var elever bor och var de går i skola, men analyserna har tidigare gått att fördjupa med statistik om elevers bakgrund utifrån särskild statistik beställd från SCB. Utan de uppgifterna förhindras staden kartlägga utvecklingen inom staden och fatta beslut med faktaunderlag. Detta har tidigare varit möjligt. Stadsledningskontoret vill understryka vikten av att även denna möjlighet återställs, att kommuner inte endast får ta del av detaljerad elevstatistik som krävs för resursfördelning utan även för vidare strategiska analyser av kommunens utveckling. Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen anser remissen besvarad i enlighet med vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 17 december 2020 följande.

1. Utbildningsförvaltningen godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 23 november 2020 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen ställer sig i positiv till förslaget om att införa en tillfällig sekretessbrytande bestämmelse i OSL då det på ett snabbt sätt åtgärdar de största problemen som uppkommit med anledning av det nya rättsläget. Det nya rättsläget har inneburit att det nationella informationssystemet för skolväsendet inte har kunnat uppdateras och att kommunerna inte har kunnat få tillgång till det underlag de behöver för en behovsbaserad resurstilldelning till skolor. Utbildningsförvaltningen noterar att kommunala enheter som utgör särskild verksamhet för framställning av statistik även fortsättningsvis kommer att vara bundna av den nya tolkningen av OSL. De kommer därför, enligt utbildningsförvaltningens bedömning, inte att kunna dela information om fristående skolor med andra enheter i kommunen, oavsett var de i sin tur fått informationen ifrån. På utbildningsförvaltningen finns

ingen sådan särskild statistikenhet, men andra enheter inom staden skulle kunna beröras, exempelvis enheten för Statistik och analys, Stadsledningskontoret. Frågan bör därför utredas mer i detalj av respektive berörd enhet. Utbildningsförvaltningen önskar slutligen att det förtydligas i förslaget om uppgifter om huvudmän som har den juridiska formen fysisk person kommer att omfattas av den sekretessbrytande bestämmelsen, då uppgifterna i dessa fall kan anses utgöra personliga förhållanden och inte endast ekonomiska.